

Tipik Gelişim Gösteren 36-71 Ay Arasındaki Çocukların Adlandırdığı Sözcük Türlerinin Belirlenmesi ve Hata Analizi

ARAŞTIRMA MAKALESİ

İlknur MAVİŞ¹, A. Müge TUNÇER², Semra SELVİ BALO³

1 Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi, imavis@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3924-1138.

2 Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi, aylinmugetuncer@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7372-5967.

3 Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi, semraselvi@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3144-5179.

Gönderilme Tarihi: 17.11.2022 Kabul Tarihi: 14.04.2023 DOI: 10.37669/milliegitim.1205186

Atıf: “Maviş, İ., Tunçer, A. M., ve Selvi Balo, S. (2024). Tipik gelişim gösteren 36-71 ay arasındaki çocukların adlandırdığı sözcük türlerinin belirlenmesi ve hata analizi. *Milli Eğitim*, 53 (241), 429-452. DOI: 10.37669/milliegitim.1205186”

Öz

Sözcük bilgisi, dil gelişiminin önemli bir temel taşıdır. Bir sözcüğün çocuğun dağarcığına katılımını takip etmek anneler veya bakıcılar için erken yaşlarda kolay olabilir; ancak sözcük edinimi hızlandıkça sözcüklerin edinim yaşlarını not almak zorlaşacaktır. İleri yaşlarda ise sözcük bilgisi hakkında bilgi veren objektif testlerden yararlanılmaktadır. Bu testler uygulanırken katılımcılara farklı sözcük türlerinden (ad, eylem, sıfat vb.) resimler gösterilerek adlandırmaları istenir. Mevcut araştırma, tipik dil gelişimi gösteren 36-71 ay arasındaki çocukların resim adlandırma becerilerini ortaya koymayı ve adlandırma sırasında yaptıkları hataları analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu çalışmada, 8-36 ay arası çocuklardaki sözcük gelişimini ebeveyn beyanına göre değerlendiren Türkçe İletişim Gelişimi Envanteri'nin (TİGE) Türkçeye uyarlanması sürecinde belirlenen ve resimlendirmeye uygun sözcükler 'adlandırma sözcükleri' olarak seçilmiştir. Seçilen 140 sözcüğün ait olduğu TİGE kategorileri 'hayvanlar, taşular, oyuncaklar, yiyecek ve içecekler, giysiler, vücut bölümleri, küçük ev eşyaları, mobilyalar ve odalar, evin dışı, insanlar, eylem sözcükleri, tanımlamaya yardımcı sözcükler ve yer bildiren sözcüklerdir. Çalışmaya tipik dil gelişimi gösteren 68 çocuk katılmıştır. Üç farklı yaş grubunda (36-47; 48-59; 60-71 ay) incelenen tipik dil gelişimi gösteren çocuklardan toplanan verilere bakıldığında, tüm semantik kategorilerinden alınan adlandırma puanlarının yaş ile arttığı ve çocuklarının adlandırma performanslarının birbirinden anlamlı olarak farklılaştığı belirlenmiştir. Çocukların isim ve eylemleri sıfat ve diğer sözcük türlerinden daha fazla doğru adlandırdığı saptanmıştır. Bu farklılık tüm karşılaştırmalarda daha büyük yaş grubu lehinde gözlenmektedir. Her yaş grubunun hangi kategoriden daha çok sözcük adlandırdığı belirlenmiş; ek olarak, çocukların adlandırma hataları analiz edilmiş ve örnekleri ile sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: tipik dil gelişimi gösteren çocuklar, sözcük adlandırma, sözcük adlandırma hataları

Determining the Word Types Named by 36 -71 month old Typically Developing Children and Error Analysis in Naming

Abstract

Vocabulary development is an important milestone of language development. It may be easy for mothers or caregivers at an early age to track the acquisition of a word in the child's vocabulary, but as word acquisition accelerates, it will become harder to take note of the new ones. Objective tests that provide information about vocabulary gain are also used in advanced ages. While applying these tests, participants are asked to name different types of words (nouns, verbs, adjectives etc.) by looking at the matching pictures. In this study, the words determined by Turkish Communication Development Inventory (CDI-TR), which evaluates the vocabulary development in children aged 8-36 months according to the parental reports was illustrated in pictures with clear mental image. The categories including 140 selected words belong to animals, vehicles, toys, food and drink, clothing, body parts, small household items, furniture, and rooms, outside of the house, people, action words, descriptive words, and location word categories. A total of 68 children with typical language development (TLD) participated in the study. The data collected from TLD children was examined in three different age groups (36-47; 48-59; 60-71 months) As a result, it is determined that the naming scores from all word categories increase with the age and the naming performances of the children groups differed significantly from each other. It was determined that children named nouns and actions more correctly than adjectives and other word types. The difference is observed in favor of the older age group in all the comparisons. The category age group named more words from was determined. Naming errors of children were analyzed and presented with examples.

Keywords: children with typical language development, naming, naming errors

Giriş

Semantik gelişim çocukların çevredeki olay, nesne ve kişiler ile sözcükler arasındaki ilişkiyi kurmasıyla başlamaktadır (Maviş, 2000). Semantik gelişimin geniş kapsamı içinde sözcük dağarcığı gelişimi dil edinim sürecinin temel yapı taşlarından biridir. Erken çocukluk çağından itibaren çocuk sözcükleri duyar, algılar, anlamları ile eşleştirir, sözcükleri ilgili kategorilere sınıflamayı öğrenir ve daha sonra sözcük sınıflarını kullandıkları ortam özellikleri ile dağarcığına yerleştirerek üretmeye başlar. Çocukların sözcükleri edinip spontane üretebilmeleri ne kadar önemli ise, belli bir sözcüğü resmi ile ilişkilendirerek adını söylemesi de bu süreç içinde o denli önemlidir. Gördüğü kişiyi veya nesneyi zihnindeki imajı ile birleştirdiğinde, tipik gelişimi olan bir çocuk sözcüğü tanımakta, resim ile eşleştirmekte ve adını da belleğinden doğru olarak çağırarak üretebilmektedir.

Çocuğun dil öncesi dönemden dilsel davranışa geçişinin kanıtı ilk sözcüklerin üretilmeye başladığı zamanlar, yani, sosyal çevrede iletişimin sözelleştiği ilk dönemlerdir. Tipik gelişim gösteren çocukların ilk sözcüklerinin 12. ay civarında ortaya çıktığı, 15 aylık olduklarında ise günde ortalama 9-10 sözcük edindikleri tahmin edilmektedir. Çocuklar ilk anlamlı kelimelerini ortalama 12 ay olduklarında söylerler, ancak 18 aylık olana kadar sözcük kazanımları yavaştır (Fenson ve ark., 1994). Yaklaşık 18-22 ay arasında 50 sözcüğe ulaşmalarıyla birlikte çocukların kelime kazanımları hızlanır. 24 aylık olduklarında, tipik gelişimi olan çocuklar ortalama 200-300 arası sözcüğü ifade ederler (Pence ve Justice, 2008). 18-24 aylık olduklarında ürettiği toplam sözcük sayısı ortalama 50-70'e ulaşmayan çocukların ise dil gelişiminde geciktikleri bilinmektedir (Rescorla, 2000). Çocukların 30 aylık olduklarında 600'a yakın (Baykoç-Dönmez ve Arı,1992; Kara, 2002), 36 aya kadar ise 900-1000 kadar sözcük edinmiş olduğu bilinmektedir (Selçuk, 2001; Wasik ve Hindman, 2018). 36 aya erişmeden, dağarcıklarında 500 sözcükten fazlasının bulunduğu öne sürülmüştür. Mayor ve Planket (2014) çocukların dört yaşında 1.500 kadar sözcük ürettiklerini bildirmektedir. 5-6 yaş civarında ise çocukların 10 bini aşan sayıda sözcük kullandığını saptayan çalışmalar bulunmaktadır (Herschensohn, 2007). Bununla birlikte, çocukların sözcük kapasitesi konusunda bir ölçüt, sınır veya norm bulunmadığını ileri süren araştırmacılar da bulunmamaktadır (Jersild, 1983).

Gelişim sürecindeki bireysel farklılıklara rağmen, çocukların ilk edindiği sözcüklerin tutarlı olduğu (Braginsky ve ark., 2019); öncelikle çevrelerindeki yakın kişilerden (baba, anne) başlamak üzere, sosyal rutinler (baş baş, atta), hayvanlar (kedi, köpek) ve yiyeceklere (mama, süt) ilişkin sözcüklerin erken dönemde ortaya çıktığı belirtilmektedir (Tardif ve ark., 2008; Schneider, Yurovsky ve Frank, 2015). Çocuklar, deneyimleri ve çevrelerine olan ilgi ve dikkatleri arttıkça, sözcük dağarcıklarını genişletmekte, böylece çocukların isimleri, eylemleri ve sıfatları üretim repertuarına ekledikleri görülmektedir. Nelson (1973), tek sözcük döneminde ortaya çıkan üretimlerin neredeyse yarısının isimlerden oluştuğunu belirtmektedir (akt. McLaughlin, 2006). Üretilen isimler ise genelde nesnelere, kişiler, hayvanlar ve oyuncaklar kategorilerine yoğunlaşmaktadır. McLaughlin (1998), Nelson'ın sözcüklerin anlam dağılımlarını gösteren tablosuna göre bebeklerin ilk sözcüklerinin büyük bir kısmını (%51) genel bir kategoriye gönderimde bulunan isimlerin oluşturduğunu bildirmektedir (köpek, top, kitap gibi). İkinci sırada %14 gibi bir oranla aileye ilişkin isimler yer almaktadır (anne, baba gibi). Takip eden sırada ise %13'lük bir oranla eylem sözcüklerinin yer aldığı görülmektedir. Nelson'ın yaptığı sıralamaya göre %9'lük dilimi sıfatlar (sıcak, küçük), %8'lik dilimi sosyal içerikli ve duygu bildiren sözcükler (lütfen, bay-bay gibi), %4'lük dilimi ise edatlar/işlev sözcükleri (için, göre, kadar) oluşturmaktadır (Rescorla, 1989).

Bebeklik yaşını takip eden gelişim süreçlerinde de benzer şekilde, çocukların nesne (isim) adlandırmada eylem adlandırmaya göre daha hızlı ve doğru adlandırma yaptıkları görülmektedir. Bu arada, çocuklarda gelişimsel değişimin isim-eylem açıklığını da belirgin bir şekilde özelleştirdiği gözlenmektedir. Örneğin, Schelletter (2005), 5-6 ve 6-7 yaş çocuklarına nazaran 4-5 yaş çocuklarının isim ve eylem açıklığını en belirgin olarak ortaya koyduklarını bildirmektedir. Benzer şekilde, Masterson ve ark. (2008) 3 yaş çocuklarının nesnelere ile karşılaştırıldığında eylem adlandırmada daha çok hata yaptıklarını, 5 yaş çocuklarının hem nesnelere hem de eylemlerde benzer oranlarda hata yaptıkları bulgusunu öne sürmektedir. Resim adlandırma ile yapılan pek çok psikolinguistik ve nöropsikolojik çalışmaların sonuçlarına göre ise Davidoff ve Masterson (1996) küçük yaş çocuklarının eylem resimlerini adlandırmada nesne resimlerini adlandırmadan daha çok zorlandıkları gibi bir sonucun çıkmadığını ama kendi çalışmalarında geçişsiz eylemlerin hatalı adlandırmalara neden olduğunu bildirmektedirler.

Alanyazında, tipik gelişen çocuklarda adlandırma hatalarını araştıran iki önemli çalışma bulunmaktadır. Davidoff ve Masterson (1996) çalışmalarında beş hata türü saptamışlardır; (a) dolaylamalar (circumlocutions: anlamlı ve bilgilendirici betimlemeler); (b) semantik hatalar (üst kategori, kategori içi ve ilişkili hatalar); (c) görsel hatalar (hedef sözcükle semantik olarak ilişkisiz olan, resmin göze çarpan bir görsel yönüne dayalı hatalar); (d) reddetmeler ve (e) ilişkisiz hatalar. Yazarlar nesne adlandırmada sıklıkla yapılan hataların semantik (%50,8) ve reddetmeler (%24,4) olduğunu gözlemişlerdir. Eylem adlandırmalarda ise, hata türleri dolaylamalar (%31,7), görsel hatalar (%28,9) ve semantik hatalar (%26,5) üzerine yoğunlaşmaktadır. Masterson ve ark. (2008) ise 3-5 yaş arası çocuklarda dört hata türü saptamışlardır: (a) üst kategori, kategori içi ve kategori ilişkili hataları içeren semantik hatalar (b) görsel hatalar (yanlış algıya dayalı adlandırmalar; örneğin, yuvarlak bisküvi yerine düğme gibi); (c) diğer hata türleri (eş anlamlı isimler, isim-eylem veya eylem-isim hataları, dolaylamalar, karmaşık veya ilişkisiz hatalar gibi); ve (d) eksiltme hataları (kol saati yerine saat gibi).

5 yaş çocukları ile karşılaştırıldığında (%22), 3 yaş çocuklarının öge eksiltme hatalarını daha çok yaptıkları (%37,5), her iki yaşın da yüksek oranda semantik hatalar yaptıkları (3 yaş çocukları için %28,5 ve 5 yaş çocukları için %37) ve bu hataların kategori içinde gerçekleştiği görülmektedir. 3 yaş çocukları benzer hataları hem isimler hem eylemler için yaparken, 5 yaş çocukları semantik hataları isimlerden (%31) çok eylemler (%43) için, eksiltmeleri de eylemlerden (%16) çok nesnelere (%28) için yapmaktadırlar (Masterson ve ark., 2008).

Sheng ve McGregor da (2010) gelişimsel dil bozukluğu olan çocuklar (n= 14), yaşları eşlenmiş tipik dil gelişimi gösteren çocuklar (n= 14) ve ifade edici sözcük dağarcıkları eşlenmiş çocuklar (n= 14) olmak üzere toplamda 42 çocuğu çalışmalarına dahil etmişlerdir. Araştırmacılar, yürüttükleri çalışmalarında çocukların hedef sözcüklerden sapan yanıtlarını anlamsal, görsel veya diğer hatalar olarak sınıflandırmışlardır. *Anlamsal hatalar*, (a) daha özel bir sözcük yerine üst anlamın kullanımı şeklinde olabilir (örn., doktor yerine adam gibi); (b) aynı anlamsal düzeyde görülebilir (örn., kurt yerine keçi, ıslık çalma yerine üfleme gibi); veya (c) alt anlamın kullanımı şeklinde de gözlenebilir (örn., kuş yerine kartal gibi). Birlikte bu üç hata türü, taksonominin üst, temel veya alt düzeylerinde hedef sözcükle ilişkili olarak taksonomik bilgiyi yansıtmaktadır. Anlamsal hatalar ayrıca (d) tematik olarak ilişkili bir sözcük kullanımı (örn., kürek yerine kazmak, esnemek yerine yorgun) veya (e) dolaylama şeklinde de olabilir (örn., eyer yerine at sırtında bir şey, yüzmek yerine su üzerinde yatmak gibi). *Görsel hatalar*, (a) genel görsel benzerlik (ancak semantik olmayan) nedeniyle hedefin yanlış algılanması şeklinde (örn., flüt yerine olta, esneme yerine bağırma gibi) ya da (b) görseldeki alakasız bir yönün yanlış yorumlaması olarak (örn., peruk yerine kukla gibi) veya eylemin kılıcısına ilişkin bir etiketleme şeklinde görülebilir (örn., gülümsüyor yerine kız gibi). *Diğer hatalar* ise şöyle sıralanmaktadır: (a) eş anlamlı sözcüklerin kullanımı (örn., kaplumbağa yerine tosağa gibi); (b) yeni sözcükler bulma (örn., köprü yerine havuz merdiveni gibi); (c) fonolojik olarak ilişkili sözcüklerin üretimi (örn., kasa yerine kaya gibi); hem semantik hem fonolojik olarak ilişkili sözcüklerin üretimi (örn., domates yerine patates gibi); (d) ilişkisiz bir yanıtın üretimi (örn., araba yerine yatak gibi); (e) hedef sözcükle semantik, fonolojik veya algısal olarak bir ilişkisi olmayan, bir önceki yanıtın tekrarı şeklinde bir sözcük üretimi (perseverasyon: örn., uyumak yerine saklanmak gibi) ve (f) bilmiyorum yanıtının üretimi veya yanıt verilmemesi.

Nesne ve eylem adlandırmadaki hata türleri ve oranları karşılaştırıldığında, semantik hataların nesne adlandırmada (%49,9) eylem adlandırmaya (%34,5) oranla daha sıklıkla yapıldığı bildirilmiştir. Bununla birlikte, taksonomik hataların da yine eylem adlandırmada (%21,4) nesne adlandırmaya (%38,1) oranla daha az sıklıkla ortaya çıktığı belirtilmiştir. GDB olan çocukların nesne adlandırmada yaptıkları taksonomik hataların (%29,9) diğer iki grupta yer alan çocuklardan (yaş eşlenmiş grup= %47,3; ifade edici sözcük dağarcığı eşlenmiş grup= %37) anlamlı düzeyde daha az olduğu ortaya konmuştur. Dolaylama hataları ise oldukça azdır ve tüm adlandırma hatalarının %1,2'si oranında gözlenirken, tematik hatalar %11,2 oranında saptanmıştır. Bu nedenle gruplar arası analiz yapılamamıştır. Görsel hatalar ise eylem adlandırmada (%42,3), nesne adlandırmaya (%26,4) oranla daha sık görülmüştür. Nesne adlandırmada (%22,1) eylem adlandırmaya (%7,6) oranla daha çok yanlış algılamadan (mis-

perception) kaynaklı görsel hatalar yapıldığı belirlenmiştir. Bunun yanında, yaş eşlenmiş grubun eylem adlandırmada bu türden hataları diğer iki gruba oranla daha fazla yaptıkları bildirilmiştir. Eylem adlandırmada (%34,7) yanlış yorumlamadan kaynaklı hataların nesne adlandırmaya (%4,2) oranla daha sık görüldüğü ortaya konmuştur. Diğer hatalara bakıldığında ise GDB olan çocukların (%29,4) diğer iki grupta yer alan çocuklardan (yaş eşlenmiş grup= %17,9; ifade edici sözcük dağarcığı eşlenmiş grup= %23,2) daha fazla hataya sahip oldukları saptanmıştır. Diğer hatalar arasında yer alan eş anlamlı sözcük kullanımı (%1,2), perseverasyon (%1,6), yeni sözcük bulma (%1,6) ve fonolojik hatalar (%1) tüm çocuklarda az sıklıkta gözleendiği için gruplar arası analiz yapılamamıştır (Sheng ve McGregor, 2010).

Türkçe alanyazında 36 ayı geçmiş çocuklarda sözcük dağarcığının gelişimi ile ilgili çalışmalara pek rastlanmamaktadır. Küçük-Doğaroğlu ve Acarlar'ın (2020) "Sözcük Derinliği Testi" adlı yakın tarihli çalışmasına katılan farklı yaş gruplarından çocuklarda yatay (sentagmatik/şematik), parça-bütün ve dikey (paradigmatik/kategorik) ilişkili sözcüklerin kullanımı incelenmiş ve özellikle yatay ilişkili sözcüklere ait performanslarına bakıldığında dört yaş ile beş ve altı yaş grubundaki çocukların ortalamalarının birbirinden anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Dil terapilerine devam eden çocukların çoğunda da özellikle anlatım ve adlandırma görevlerinde sözcük kullanımı açısından zorluklar gözleendiğinden ileri yaş çocuklarda sözcük çalışmalarının devam etmesi gerekliliği öne çıkmaktadır.

Dolayısıyla, belirli bir yaştan sonra, sözcük bilgisini ölçme yollarından biri de çocuktan gösterilen resme bakarak adlandırma yapmasını istemektir. Türkçede resimlerden yararlanılarak çocukların alıcı ve ifade edici dilini değerlendirmede kullanılan iki temel araç bulunmaktadır. Bunlardan biri 2;6-18 yaşları için uyarlanmış, resim-sözcük eşleştirerek sadece alıcı dili değerlendiren Peabody Resim Kelime Testi (Katz ve ark., 1974), diğeri ise 2-12 yaş için hem alıcı hem ifade edici dilde sözcük kazanımı ve kullanımını değerlendirme aracı olan 'Türkçe İfade Edici ve Alıcı Dil Testi'dir (TİFALDİ; Kazak-Berument ve Güven, 2013).

Erken çocukluk döneminde sözcük dağarcığı gelişimiyle ilgili birçok çalışmada ebeveyn raporuna dayanan sözcük dağarcığı değerlendirme araçlarının kullanıldığı da görülmektedir; bunlardan en bilinenleri MacArthur İletişimsel Gelişim Envanteri (Communication Development Inventory-CDI) (Fenson ve ark., 1993) ve Dil Gelişimi Anketi'dir (Language Development Survey-LDS) (Rescorla, 1989). Sözü geçen değerlendirme araçlarının dilimize uyarlanmış versiyonları Türkçe İletişim Gelişim Envanteri-TİGE (Aksu-Koç ve ark., 2011) ve Dil Gelişimi Tarama (DİLTAR) aracıdır (Gökçümen ve Topbaş, 2014).

Bu çalışmanın amacı, TİGE-II'nin final raporunda ebeveyn bilgilerine dayanarak listelenen sözcük üretim ortalamalarından faydalanarak, resim adlandırma yoluyla 36 aydan büyük tipik dil gelişimi gösteren çocukların sözcük üretimlerini resimlerle değerlendirmek ve çocukların hata örüntülerini ortaya koymaktır. Bu çalışmanın, belirtilen yaşlar arasında gecikmiş dil ve/veya gelişimsel dil bozukluğu tanısı ile gelen çocukların değerlendirmelerine yol gösterici olması açısından dil ve konuşma terapisi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu genel amaç çerçevesinde yanıt aranacak araştırma soruları aşağıda görüldüğü gibidir:

1. 36-71 ay arasındaki tipik dil gelişimi gösteren çocukların sözcük adlandırma becerilerinde semantik kategoriler açısından yaşa göre farklılık var mıdır?
2. 36-71 ay arasındaki yaş tipik dil gelişimi gösteren çocukların sözcük adlandırma becerilerinde cinsiyetler arasında farklılık var mıdır?
3. 36-71 ay arasındaki tipik dil gelişimi gösteren çocukların semantik kategorilerde adlandırma sıklığı oranları nedir?
4. 36-71 ay arasındaki tipik dil gelişimi gösteren çocukların sözcük adlandırma becerilerinde sözcük türleri (isim, sıfat ve eylemler) açısından farklılık var mıdır?
5. 36-71 ay arasındaki tipik dil gelişimi gösteren çocukların sözcük adlandırma hatalarının niteliksel özellikleri nelerdir?

Yöntem

Mevcut araştırma, tipik dil gelişimi gösteren 36-71 ay arasındaki çocukların resim adlandırma becerilerini ortaya koymayı ve adlandırma sırasında yaptıkları hataları analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, çalışma betimsel araştırma modelinde tarama yöntemiyle desenlenmiştir. Çalışmanın yürütülebilmesi için Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 29.03.2022 tarihli ve 288838 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

Katılımcılar

Tipik dil gelişimi gösteren grup 33'ü kız, 35'i erkek olan toplam 68 çocuktan oluşmaktadır. Çocukların yaşları 36-71 ay arasında değişmektedir (Ort.=54 ay/4;6 yaş; SS=7,5 ay). Katılımcı çocukların yaş gruplarına göre üç yaş diliminde (36-47ay, 48-59ay ve 60-71 ay) analiz edilmesi uygun görülmüştür. Katılımcı çocukların tipik dil gelişimi gösterdikleri ve normal yaş sınırları içerisinde oldukları Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi (TEDİL) uygulanarak ve ebeveynlerinden Türkçe İletişim Gelişim Envanteri (TİGE) formunu doldurmaları istenerek belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi (TEDİL)

Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi, 2 yaş 0 ay ile 7 yaş 11 aylar arasındaki çocukların hem alıcı hem de ifade edici dil becerilerini değerlendirmeyi amaçlayan norm referanslı bir testtir. TEDİL, 'Test of Early Language Development' (TELD-3) testinin Topbaş ve Güven tarafından (2014) Türkçeye uyarlanmış versiyonudur. Bu çalışma kapsamında, araştırmaya dâhil edilen çocukların tipik dil gelişimi gösteriyor olma katılımcı kriterini karşılayıp karşılamadıklarını belirlemek üzere uygulanmıştır.

Türkçe İletişim Gelişim Envanteri (TİGE)

Türkçe İletişim Gelişim Envanteri, 8-16 ay (TİGE I) ve 17-36 ay (TİGE II) arası çocukların sözcük ve dilsel gelişimlerini ebeveyni yoluyla ölçmeyi amaçlayan iki formdan oluşmaktadır. Bu çalışmada kullanılacak olan TİGE-II formu, 12'si isim kategorisi olmak üzere toplamda 21 semantik kategori içermektedir. 'Sözcük dağarcığı' bölümünde tüm kategorilerden toplamda 711 sözcük sorgulanmaktadır. Tüm kategori ve sözcükler oluşturulurken çeşitli edinim çalışmaları göz önünde tutulmuş, Türk kültür yapısı da dikkate alınmıştır. 'Cümleler ve Dilbilgisi' olarak adlandırılan ikinci bölümde çocukların edindikleri ekler, biçimbirim ve tümce karmaşıklığı gibi yapılar yer almaktadır. Bu bölüm, temelde çocuğun morfolojik ve sentaktik gelişimini ölçmeyi amaçlayan bir bölümdür. Bu nedenle, eylemlere ve isimlere eklenen eklerin (zaman ekleri, isim durum ekleri gibi) kullanımı ve çocuğun basit tümce düzeyinden karmaşık tümce düzeyine geçip geçmediği sorgulanmaktadır.

Resimli Adlandırma Materyali

Bu çalışmada kullanılan resimli adlandırma materyali, TİGE-II envanteri (17-36 ay) içindeki ad, eylem ve sıfat kategorilerinden seçilen sözcüklerden oluşturulmuştur. 21 farklı semantik kategori arasından 13 kategori seçilerek her bir kategorinin eleman büyüklüğüne göre sözcük sayısı değişerek toplamda 140 sözcük belirlenmiştir. Bu kategoriler ve içlerinden seçilen sözcük sayıları şöyledir; hayvanlar (15), taşıtlar (7), insanlar (10), oyuncaklar (5), giysiler (10), vücut bölümleri (7), yiyecek ve içecekler (20), küçük ev eşyaları (10), mobilyalar (7), ev dışı (6), eylem sözcükleri (25), tanımlamaya yardımcı sözcükler/sıfatlar (12), yer bildiren sözcükler (6). Bu 13 kategori içerisinde yer alan sözcüklerden araştırmaya dahil edilme kriteri öncelikle resmedilebilir olmalarıdır. Resimler, mümkün olduğu kadar, beyaz arka fona sahip ve kategoriyi en iyi temsil eden örnekleri arasından seçilmiştir. Resimlenen sözcükler, TİGE'nin uyarlama çalışmasında katılımcı olan annelerin çocuklarının ürettiğini belirttiği sözcüklerin edinim yüzdelerine göre belirlenmiştir; bu listede 36 ayın sonunda en sık ve en düşük edinimi olan sözcükler arasından adlandırma için uygun olanlar seçilmiştir (bkz. Ek-1).

Ad-Resim Uyumu Çalışması

TİGE uyarılama çalışmalarında kullanım sıklığı belirlenmiş **sözcükler** arasından seçilen 140 sözcüğe ait hazırlanan resimler öncelikle 18 yetişkin katılımcının yer aldığı gruba yansıtılmış ve resimleri adlandırmaları istenmiştir. Katılımcıların %90 oranında doğru adlandırdığı sözcükler bu çalışma için onaylanmış, uyumu düşük olanlar ise ayırıcı özelliklerini daha iyi temsil edenlerle değiştirilmiştir. Örneğin, *böcek* sözcüğü %50 ile düşük ‘ad-resim’ uyumlu çıkmıştır; çünkü ilgili resmin hatalı adlandırmaları arasında ‘kara fatma, sinek, tahtakurusu’ gibi alt kategori kullanımları dikkat çekmiştir. Akrabalık ilişkilerini resmeden sözcüklerin ad-resim uyumu düşük yüzdeli olarak gözlenmiş ve yenilenen resimlerde ilişkilerin vurgulandığı bağlam öne çıkarılmıştır. Adlandırma resim uyumu çalışmasında ‘palto’ sözcüğü yerine ‘pardösü, ceket, mont, kaban’ gibi adlar üretilmiştir. İlave olarak, ‘ıspanak’ yerine ‘roka’, ‘kalorifer’ yerine ‘petek’, ‘duş’ yerine ‘fiskiye’, ‘mandalina’ yerine ‘portakal’, ‘kirli’ yerine ‘pis’, ‘emzik’ yerine ‘biberon’, ‘maç’ yerine ‘futbol’, ‘çimen’ yerine ‘ot’, ‘çiçek’ yerine ‘buket/demet’ gibi sözcükler üretilmiş ve sözü edilen sözcüklere ilişkin resimler ayırıcı özellikleri daha net olanlarla yenilenmiştir.

Veri Toplama Süreci

Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 2022/288838 sayılı izin alınmıştır. Etik kurul izni ile çocuklarının çalışmaya katılmasına izin veren ebeveynlere de onam formu imzalatılmıştır. Dil ve konuşma terapisi lisans bölümü dördüncü sınıftan 2 proje öğrencisi çalışmaya sözel izin sağlayan üç anaokuluna değişik günlerde giderek adlandırma resimlerini bilgisayar ekranından çocuklara göstermiş ve isimler için ‘bu nedir?’, eylemler için ‘burada ne oluyor?’, sıfatlar için ‘bu nasıl?’ sorusu ile aldıkları yanıtları kaydetmişlerdir.

TİGE-II’de yer alan alt kategorilere göre oluşturulmuş 140 resim içinden çocukların doğru olarak adlandırdıkları resimlerin sayısı her bir kategori için hesaplanmış ve her bir yaş grubu için toplam puanlar, ortalama puanlar ve standart sapmaları elde edilmiştir. Farklı kategorilerdeki sözcük sayısı eşit olmadığından kategoriler arası karşılaştırmalar için doğru yanıt oranı hesaplanmıştır. Aynı zamanda her bir resim için 68 çocuktan alınan yanıtlara göre doğru adlandırma sıklıkları bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS Paket Programı kullanılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle verilerin normal dağılımda olup olmadığı Shapiro-Wilk normalite testi ile sınanmış, veriler normal dağılımda olduğundan parametrik testler kullanılmıştır. Uygun istatistiksel analiz yöntemleri kullanılarak betimleyici ve karşılaştırmalı analizler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada, TİGE uyarlamaları sırasında annelerden 36 aya kadar olan çocuklarının ürettikleri varsayılan sözcüklere ilişkin alınan bilgiler doğrultusunda sözcükler seçilmiş; resimlendirilen sözcükler çalışmaya katılan çocuklara gösterilip adlandırmaları istenmiştir. Çocukların sözcükleri edinim süreci ad, sıfat ve eylemler üzerinden hata analizleri ile incelenmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen bulgular amaçlarda sunulduğu sırayla başlıklandırılmıştır.

Semantik Kategoriler ve Yaş Grupları Arası Farklılık

Tipik dil gelişimi gösteren 68 çocuk 36-47 ay, 48-59 ay ve 60-71 ay yaş aralıklarına göre üç gruba ayrılmıştır. 3 yaş grubunda, yaş ortalamaları 44,1 ay ($\pm 3,5$ ay) olan 14 çocuk; 4 yaş grubunda yaş ortalamaları 52,9 ay ($\pm 4,0$ ay) olan 34 çocuk ve 5 yaş grubunda yaş ortalamaları 62,8 ay ($\pm 2,4$ ay) olan 20 çocuk araştırmaya alınmıştır.

TİGE-II'ye göre oluşturulmuş resimleri adlandırma doğru yanıtlarının yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek amacı ile tek yönlü varyans analizi ANOVA kullanılmıştır. Yaş gruplarının alt kategori ve ortalama puanlarına ait bilgiler ve ANOVA bulguları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1

TGG Çocukların Semantik Kategorilere Ait Sözcükleri Adlandırma Puanları ve Yaş Grupları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

Semantik Kategoriler (Sözcük sayısı)	3 Yaş (X̄- SS)	4 Yaş (X̄- SS)	5 Yaş (X̄- SS)	F	p
Hayvanlar (15)	9,07 $\pm$ 2,8	11,11 $\pm$ 2,7	12,55 $\pm$ 1,7	7,685	0,001 **
Taşıtlar (7)	5,85 $\pm$ 1,2	6,32 $\pm$ 1,0	6,85 $\pm$ 0,4	4,705	0,012*
İnsanlar (10)	4,57 $\pm$ 1,6	6,00 $\pm$ 1,7	7,10 $\pm$ 1,1	10,759	<0,001***
Oyuncaklar (5)	2,92 $\pm$ 1,2	3,94 $\pm$ 0,9	4,55 $\pm$ 0,6	11,806	<0,001***
Giyisiler (10)	3,85 $\pm$ 1,6	4,44 $\pm$ 2,0	4,55 $\pm$ 1,7	11,806	<0,001***
Vücut Bölümleri (7)	4,64 $\pm$ 1,3	5,67 $\pm$ 1,0	5,85 $\pm$ 0,7	5,955	0,004**
Mobilyalar (7)	3,14 $\pm$ 0,7	3,41 $\pm$ 1,0	4,25 $\pm$ 1,2	5,702	0,005**
Yiyecek-İçecekler (20)	12,57 $\pm$ 2,4	14,67 $\pm$ 2,3	15,55 $\pm$ 2,7	6,111	0,004**
Ev Eşyaları (10)	7,42 $\pm$ 1,5	9,02 $\pm$ 1,1	9,25 $\pm$ 1,0	11,316	<0,001***
Sıfatlar (12)	6,00 $\pm$ 2,1	8,05 $\pm$ 1,7	9,15 $\pm$ 1,4	13,367	<0,001***
Eylemler (25)	15,57 $\pm$ 2,5	17,58 $\pm$ 2,1	19,50 $\pm$ 2,0	13,450	<0,001***
Gidilecek Yer (6)	2,57 $\pm$ 1,9	4,70 $\pm$ 1,1	5,15 $\pm$ 1,1	18,595	<0,001***
Ev Dışı (6)	4,42 $\pm$ 1,2	5,23 $\pm$ 1,1	5,80 $\pm$ 0,4	7,116	0,002**
Toplam (140)	82,64 $\pm$ 16,1	100,20 $\pm$ 12,5	110,10 $\pm$ 8,8	20,283	<0,001***

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Tablo 1'e göre resimleri doğru adlandırma puanları tüm kategoriler ve toplam puan için yaş grupları arasında farklılık göstermektedir. Yaş gruplarının ortalamalarına bakıldığında tüm kategorilerde sözcük puanının yaşla birlikte arttığı görülmektedir.

Kategoriler ve toplam puanlara göre hangi yaş grupları arasında anlamlı farklılık olduğunu değerlendirmek amacı ile yapılan Scheffe ve Games-Howell Post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2

Yaş Grupları Arası Farklılık: Post-hoc Analizi p Değerleri

Kategoriler	3 Yaş < 4 Yaş	3 Yaş < 5 Yaş	4 Yaş < 5 Yaş
Hayvanlar	0,047**	0,001**	0,145
Taşıtlar	0,436	0,029*	0,034*
İnsanlar	0,020*	<0,001***	0,051
Oyuncaklar	0,037*	0,001**	0,024*
Giysiler	0,618	0,571	0,979
Vücut Bölümleri	0,055	0,022*	0,769
Mobilyalar	0,724	0,014*	0,023*
Yiyecek-İçecekler	0,034*	0,004**	0,462
Ev Eşyaları	<0,001***	<0,001***	0,806
Sıfatlar	0,002**	<0,001***	0,096
Eylemler	0,019*	<0,001***	0,011*
Gidilecek Yer	0,003**	0,001**	0,320
Ev Dışı	0,129	0,004**	0,038*
Toplam	<0,001***	<0,001***	0,023*

Tablo 2'de görüldüğü gibi 140 resim üzerinden değerlendirilen toplam puanlara göre yaş grupları birbirinden anlamlı olarak farklılaşmaktadır. 3 yaş grubunun toplam puanları diğer yaş gruplarından, 4 yaş grubununki ise 5 yaş grubundan anlamlı olarak düşüktür.

Kategorilere bakıldığında, 'Oyuncaklar' ve 'Eylemler' kategorilerinde tüm yaş gruplarının birbirinden anlamlı farklılaştığı görülmektedir. Üç yaş grubunun diğer yaşlara göre düşük olduğu kategoriler 'Hayvanlar, İnsanlar, Yiyecek-İçecekler, Ev Eşyaları, Sıfatlar ve Gidilecek Yerler' olarak bulunmuştur. Bu kategorilerde 4 ve 5 yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Sadece 5 yaş grubunun diğer gruplardan anlamlı olarak yüksek olduğu kategoriler 'Taşıtlar, Mobilyalar ve Ev Dışı' olarak saptanmıştır. Bu kategorilerde 3 ve 4 yaş grupları arasında anlamlı farklılık

bulunmamıştır. Vücut bölümleri kategorisinde sadece 3 yaş ile 5 yaş grubu arasındaki farklılık anlamlıdır. Giysiler kategorisinde ise hiçbir yaş grubu anlamlı olarak farklılaşmamaktadır.

Semantik Kategoriler ve Cinsiyet Grupları Arası Farklılık

TİGE-II'den oluşturulmuş resimleri adlandırma doğru yanıtlarının cinsiyet grupları arasında farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek amacı ile bağımsız örneklem için t testi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan 68 tipik dil gelişimi gösteren çocuktan 33'ü kız, 35'i ise erkektir. Kızlar (Ort: 52,3 ay) ve erkekler (Ort: 55,6 ay) arasındaki yaş farkı yapılan t testine göre anlamlı değildir.

Kızlar ve erkekler arasında anlamlı olarak farklılık gösteren kategoriler sadece 'Hayvanlar' ve 'Taşıtlar' olmuştur. Hayvanlar kategorisinde bulunan 15 resim arasından erkek çocuklarının doğru olarak adlandırdığı hayvan sayısı (Ort.= 11,97, SS= 2,4) kız çocuklarının adlandırdığı hayvan sayısından (Ort.= 10,21, SS=2,9) anlamlı olarak yüksektir. Benzer şekilde 'Taşıtlar' kategorisinde bulunan 7 resim arasından erkek çocuklarının doğru olarak adlandırdığı taşıt sayısı (Ort.= 6,86, SS= 0,3) kız çocuklarının adlandırdıkları taşıt sayısından (Ort.= 5,88, SS= 1,1) anlamlı olarak yüksektir.

Semantik Kategorilerde Adlandırma Sıklığı Oranları

Bu çalışmada kategorilerden seçilen sözcük sayısı TİGE-II'deki sayılara oranlanarak dahil edilmiştir. Bu durum, kategoriler arası karşılaştırma yapmak için sıklıkların kullanılmasını mümkün kılmamaktadır. Kategoriler arası karşılaştırmalar için her katılımcının doğru adlandırdığı sözcük sayısının kategorideki toplam sözcük sayısına göre yüzdesi alınmıştır. Kategoriler arasında doğru adlandırılan sözcüklerin oranları açısından farklılığın incelenmesi amacıyla tekrarlı ölçümler için varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda kategoriler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($F_{(12)}=74,056$, $p=0,000$). Kategorilerde sözcük adlandırma sıklığı oranları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3*Semantik Kategorilerde Adlandırma Sıklığı Oranları*

Kategoriler	(%)
Taşıtlar	91,7
Ev Eşyaları	87,65
Ev Dışı	87,25
Vücut Bölümleri	78,78
Oyuncaklar	78,23
Hayvanlar	74,12
Gidilecek Yer	73,28
Yiyecek-İçecekler	72,50
Eylemler	70,94
Sıfatlar	66,29
İnsanlar	60,29
Mobilyalar	51,47
Giysiler	43,53

Kategorilerdeki sözcüklere ait resimlerin adlandırılmasında ‘Taşıtlar’ kategorisi gibi bazı kategorilerin daha kolay adlandırıldığı; bir başka deyişle bu kategoriye ait daha fazla resmin adlandırıldığı görülürken, ‘Giysiler’ kategorisindeki resimlerin en az oranda adlandırıldığı gözlenmiştir. Tabloda yer alan kategoriler arasında ayırt edici yüzdelik farklılıklar olduğu görülmektedir.

Sözcük Türleri (İsim, Sıfat ve Eylemler) Arasındaki Farklılık

Çocukların doğru adlandırdıkları sözcüklerde sözcük türleri (isim, eylem, sıfat) arasında farklılık olup olmadığını incelemek amacı ile TİGE-II içinde yer alan kategoriler isim, sıfat ve eylem olarak gruplanmıştır. Sıfat (tanımlayıcı sözcükler) ve eylemler envanter içinde ayrı bir kategori olarak yer alırken isimler için sıfat ve eylemler dışındaki diğer kategorilerdeki sözcüklerin toplamı alınmıştır. İsim, eylem ve sıfat sayıları eşit olmadığı için analizlerde yine doğru adlandırma oranları kullanılmıştır. İsim, eylem ve sıfatlar normal dağılım gösterdikleri için karşılaştırmalar tek-
rarlı ölçümler için varyans analizi ile yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre isim, eylem ve sıfatlar arasında doğru adlandırma oranları açısından anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($F_{(2)}=8,890$, $p=0,000$). Sonrasında yapılan ikili karşılaştırmaların bulgularına göre isim adlandırma oranları (Ort.=72,57, SS=12,5) eylem adlandırma oranlarına (Ort.=70,94, SS=10,2) göre yüksek olsa da farklılık anlamlı bulunmamıştır. Diğer taraftan, isimler ve eylemler sıfatlara göre (Ort.=66,29, SS=17,1) anlamlı olarak daha doğru adlandırılmıştır.

Sözcük Adlandırma Hatalarının Niteliksel Özellikleri

Çalışmada yer alan tipik gelişen çocukların sözcük adlandırma hataları niteliksel olarak analiz edilmiştir. Hatalar birkaç grup altında toplanmaktadır; bunlar, semantik çağrışım (anlamsal benzerlik), ses çağrışımı (fonolojik benzerlik), görsel çağrışım (görsel benzerlik) ve diğer çağrışımlar sonucu adlandırma hatalarıdır. Sözü edilen hatalara bağlı olarak çocukların yeni sözcük bulma, dolaylama yapma, zıt sözcük kullanma, kategori içinden adlandırma ve ilgisiz adlandırma yaptıkları görülmektedir. Tipik gelişen çocuklar 'at' yerine 'eşek', 'koyun' yerine 'kuzu', 'horoz' yerine 'tavuk', 'yatak' yerine 'yastık', 'mandalina' yerine 'portakal' gibi semantik çağrışımlar; 'kurbaga' yerine 'kaplumbağa', 'zürafa' yerine 'zebra', 'kosalak' yerine 'kavanoz', 'çöp' yerine 'çanta' gibi benzer ses çağrışımları; 'timsah' yerine 'kertenkele', 'ıspanak' yerine 'marul/nane', 'fasulye' yerine 'bezelye', 'kumanda' yerine 'telefon' gibi görsel çağrışımlar; 'acımak' yerine 'kanamak', '(muza) basmak' yerine 'kaymak', '(denize) girmek' yerine 'yüzmek', 'küsmek' yerine 'mutsuz', 'sarılmak' yerine 'barışmak', 'tarak' yerine 'saç' gibi olayın sonucu ilişkili ismini adlandırma; 'kuaför' yerine 'föncü', 'tamirci' yerine 'çamaşırçı/makinacı'; 'çekiç' yerine 'çakçak' gibi yeni sözcükler türetme (neolojistik); 'toka' yerine 'takma şeyi', 'koltuk' yerine 'oturacak şey', 'tarak' yerine 'tarama aleti', 'kumanda' yerine 'televizyon şeyi', 'emzik' yerine 'bebek şeyi', '(parmak) kukla' yerine 'el şeyleri' gibi dolaylamalar; 'yeni' yerine 'eski değil' gibi zıt sözcük kullanımları; 'böcek' yerine 'örümcek, çekirge, bit, karınca'; 'kartal' yerine 'leylek, baykuş, papağan, karga, şahin ve kuş' gibi benzer içeriklerden yararlanarak adlandırmalar gibi kategori içi hata örnekleri ile karşımıza çıkmıştır.

Bot ve çizme çoğu seferde ayakkabı olarak adlandırılmış, özellikle giyeceklere (palto, bluz ve pijama gibi) dair özelliklerin henüz ayırt edilmediği ve örnek sözcük resimlerini adlandırmanın çok hatalı olduğu gözlenmiştir. Bu yüzden giysiler kategorisinde yaşlar arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın genel amacı TİGE'nin final raporunda ebeveyn bilgilerine dayanarak 36 aylık çocuklar için listelenen sözcük üretim ortalamalarından yola çıkarak, sıklığı yüksek, orta ve düşük sözcüklerden seçilen sözcük adlandırma listesindeki 140 resmin çalışmanın katılımcı çocuklarından 'doğrudan alınan' adlandırma bulgularını değerlendirmektir.

Bu amaç doğrultusunda üç farklı yaş grubundan toplanan verilere bakıldığında tüm kategorilerde alınan puanların yaş ile arttığı görülmektedir. Özellikle 3 yaş ve 4 yaş arasında 'Hayvanlar, İnsanlar, Oyuncaklar, Yiyecek-İçecekler, Ev Eşyaları, Sıfatlar, Eylemler, Gidilecek Yer' kategorileri; 3-5 yaş arasındaki kategorilere bakıldığında

‘Hayvanlar, Taşıtlar, İnsanlar, Oyuncaklar, Vücut Bölümleri, Mobilyalar, Yiyecek-İçecekler, Ev Eşyaları, Sıfatlar, Eylemler, Gidilecek Yer, Ev Dışı’ ve son olarak 4-5 yaş arasında ise ‘Taşıtlar, Oyuncaklar, Mobilyalar, Eylemler, Ev Dışı’ kategorilerine ait puanların birbirinden anlamlı olarak arttığı ve farklılaştığı gözlenmiştir. Mevcut araştırmadan yaşla ilgili elde edilen bu bulgunun alanyazınla tutarlı olduğu belirlenmiştir. Maviş ve Demirdöğenler (2016), 24-36 aylar arasında 60 tipik gelişim gösteren ve 35 gecikmiş konuşması olan çocukla yürüttükleri çalışmanın sonucunda 24 aylık normal gelişim gösteren çocukların ortalama 362 sözcüğünün olduğu ve bu sayının 36. ayda 490 sözcüğe ulaştığı bulgusunu elde etmişlerdir. Dükar ve Tunçer (2021), gecikmiş dil-konuşması olan çocukların alıcı ve ifade edici sözcük dağarcıklarını değerlendirdikleri çalışmalarında Türkçe İfade Edici ve Alıcı Dil Testi (TİFALDİ) aracılığıyla 36-59 ay aralığında toplamda 36 çocuktan elde edilen bulgulara göre yaşla birlikte TİFALDİ’nin hem alıcı hem de ifade edici dil alt test puanlarında artış olduğunu bildirmişlerdir.

Bu çalışmadaki yaş grupları incelendiğinde 3 yaş grubunda bulunan çocukların tüm kategorilerden aldıkları adlandırma puanlarının diğer yaş grubundaki çocuklardan daha düşük olduğu bulunmuştur. Özellikle 3 yaş grubundaki çocuklar ‘Hayvanlar, İnsanlar, Yiyecek-İçecekler, Ev Eşyaları, Sıfatlar ve Gidilecek Yerler’ kategorilerinde diğer yaş grubundaki çocuklardan daha düşük performans göstermişlerdir. Buna rağmen ‘Hayvanlar’ kategorisinden ‘fil’ sözcüğü, ‘insanlar’ kategorisinden ‘doktor’, ‘Yiyecekler ve İçecekler’ kategorisinden ‘çay ve domates’, ‘Ev Eşyaları’ kategorisinden ‘kumanda ve telefon’ sözcüğü, ‘Sıfatlar’ kategorisinden ‘açık’, ‘Gidilecek Yerler’ kategorisinden ‘pazar’ sözcüğünün bu yaş grubundaki çocuklar tarafından en çok üretilen sözcükler olduğu belirlenmiştir. 3 yaş grubunda, resimlerinin %100 doğru adlandırıldığı 17 sözcük bulunmaktadır; bunlardan biri eylem (yürümek), biri sıfat (açık), diğerleri isimdir. Diğer taraftan, 34 sözcük %30’un altında adlandırılmıştır.

4 yaş grubunda bulunan çocukların tüm kategorilerde 3 yaş grubundaki çocuklardan daha iyi performans gösterdiği görülmektedir. Kategoriler incelendiğinde 4 yaş grubundaki çocukların ‘Hayvanlar’ kategorisinden en çok ‘aslan, kurbağa, fil’, ‘İnsanlar’ kategorisinden ‘doktor’, ‘Yiyecekler ve İçecekler’ kategorisinden ‘bal ve üzüm’, ‘Ev Eşyaları’ kategorisinden ‘kumanda, telefon ve tarak’, ‘Sıfatlar’ kategorisinden ‘açık’, ‘Gidilecek Yerler’ kategorisinden ‘orman’ sözcüklerini adlandırdıkları gözlenmiştir. 4 yaş grubunda resimlerin %100 doğru adlandırıldığı 13 sözcük bulunmaktadır; bunlardan biri eylem (binmek), biri sıfat (açık), diğerleri isimdir. 14 sözcük ise %30’un altında adlandırılmıştır.

5 yaş grubundaki çocukların özellikle ‘Taşıtlar, Mobilyalar ve Ev Dışı’ kategorilerinde diğer yaş gruplarından daha iyi performans gösterdiği ortaya konmuştur. 4 yaş

grubunda resimlerin %100 doğru adlandırıldığı 32 sözcük bulunmaktadır; bunlardan üçü eylem (boyamak, yürümek ve oynamak), ikisi sıfat (açık ve acı), diğerleri isimdir. Diğer taraftan, sadece 12 sözcük %30'un altında adlandırılmıştır (Tüm yaş gruplarında kategorilere ait sözcüklerin adlandırma oranları için bkz. Ek-2).

Yaşla ilgili mevcut çalışmadan elde edilen bulgu Küçük-Doğaroğlu ve Acarlar'ın (2020) çalışmasıyla benzer niteliktedir. Küçük-Doğaroğlu ve Acarlar (2020) Sözcük Derinliği Testi'ni (SDT) geliştirmeyi ve bu bağlamda 48-72 ay arasındaki tipik gelişim gösteren çocukların sözcük derinliği performanslarını incelemeyi amaçladıkları çalışmalarında okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 201 çocuğu araştırmalarına dahil etmişlerdir. Araştırma kapsamında kullanılan testte yatay, parça-bütün ve dikey ilişkili sözcükler yer almaktadır. Yatay ilişkili sözcüklerin yer aldığı bölümde; 'araba' soru sözcüğü: keser/gider (doğru yanıt) /tarar/koşar maddeleri ile, parça-bütün ilişkili sözcüklerin yer aldığı ikinci bölümde ise; 'dal' soru sözcüğü: çimen/göl/ağaç (doğru yanıt) /taş gibi maddeler ile, son bölüm olan dikey ilişkili sözcüklerin yer aldığı bölümde 'araba' soru sözcüğü: helikopter/otobüs (doğru yanıt) /tren/gemi maddeleri ile sunulmaktadır. Sunulan sözcüklerin belirlenmesinde TİGE 16-36 aylık çocuklar için olan ikinci formundaki sözcüklerden faydalanılmıştır. Sözcüklere ilişkin resimlerin belirlenmesinin ardından son hali verilen test, çocuklara bireysel olarak uygulanmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuca göre, farklı yaş gruplarındaki çocukların (4;0-5;0-6;0) yatay (örn., elma-yenir), parça-bütün ve dikey (örn., elma-armut) ilişkili sözcüklere ait performanslarında farklılık olduğu gözlenmiştir. Sözcük derinliğinin yatay boyutundaki gelişimin dört yaşla başladığı; beş ve altı yaş grupları arasında ise bu açıdan anlamlı farklılık olmadığı bildirilmiştir. Parça-bütün ve dikey ilişkili sözcüklerde ise tüm yaş grupları arasında anlamlı farklılık olduğu ve ortalama puanların yaşla birlikte arttığı gözlenmiştir. Mevcut çalışmada da çocukların kategorilere ilişkin sözcüklerden aldıkları ortalama puanların yaşla birlikte arttığı görülmüştür.

Mevcut araştırmamıza katılan çocukların ürettikleri sözcük sayılarının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı sorgulandığında ise yalnızca Hayvanlar ve Taşıtlar kategorilerindeki farkın anlamlı olduğu; erkek çocukların sözü edilen kategorilerde daha çok sözcük üretme eğiliminde oldukları gözlenmiştir. Bu durum erkek çocukların erken çocukluk döneminde sahip oldukları oyuncakların sıklıkla taşıtlar kategorisinden (araba, kamyon, uçak vb.) olmasıyla ilişkilendirilebilir. Bunun yanında, Türk kültüründe erkek çocuklara güçlü olduklarını bildirmek amacıyla ebeveynlerinin 'aslanın', 'kaplansın' gibi gücü simgeleyen hayvan isimleriyle benzetme yapmalarının ve yine erkek çocukların kız çocuklara göre daha çok ilgi duyduğu 'kanarya', 'kartal', 'aslan' gibi futbol takımı temsiliyetlerinin de ilgili kategorideki sözcük üretim sayısını etkilemiş olabileceği düşünülmüştür. Mevcut çalışma bulgusundan farklı olarak Can-

gi ve ark. (2018), 24- 47 aylar arasındaki gecikmiş dil ve konuşması olan 119 çocuğun ifade edici dil becerilerini TİGE-II değerlendirme aracını kullanarak ebeveyn raporlamasına bağlı olarak araştırdıkları çalışmalarında kız çocukların erkek çocuklardan sözcük dağarcığı açısından daha iyi olduğu bulgusuna ulaşmışlardır; ancak, kız ve erkek çocukları arasındaki bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı bildirilmiştir.

Çalışma bulgularından bir diğeri semantik kategoriler arasında doğru adlandırılan sözcüklerin değerleri açısından farklılığın incelenmesine ilişkindir. Buna göre, yüksek sıklıkta adlandırmanın görüldüğü kategoriler sırasıyla taşıtlar, ev eşyaları, ev dışı, vücut bölümleri ve oyuncaklar; orta sıklıkta adlandırılan kategoriler sırasıyla hayvanlar, gidilecek yer, yiyecek-ıçecekler ve eylemler iken; düşük sıklıkta adlandırma görülen kategoriler ise sırasıyla, sıfatlar, insanlar, mobilyalar ve giysilerdir. Cangi ve ark.'ın araştırmasındaki (2018) 24-47 ay arasındaki katılımcılar yaş gruplarına ayrılmadan incelendiğinde, en yüksek orana sahip kategorilerin sırasıyla; insanlar, eylemler, oyunlar ve rutinler, yiyecekler ve içecekler, çeşitli sesler ve hayvan sesleri olduğu görülmüştür. Sözü edilen araştırmada *giysiler* kategorisi ebeveyn tarafından da en düşük oranla sözcük üretilen kategori olarak belirtilmiştir.

Mevcut çalışmada, çocukların doğru adlandırdıkları sözcüklerde sözcük türleri (isim, eylem, sıfat) arasında farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulguya göre isimler eylemlerden daha yüksek oranda adlandırılmış olsa da aralarındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır; ancak hem isim hem de eylemlerin sıfatlara göre anlamlı olarak daha doğru adlandırıldığı gözlenmiştir. Cangi ve ark. (2018) ise çalışmalarında yer alan tüm yaş gruplarındaki çocuklarda toplam ad sayısının toplam eylem sayısından anlamlı düzeyde daha hızlı edinildiğini bulmuşlardır. Gentner (1982), çocukların isimleri eylemlerden neden daha önce edindiklerini, başka bir deyişle isimleri eylemlere nazaran daha sıklıkla kullandıklarını şu şekilde açıklamaktadır: Dil edinimi sürecindeki yeni doğmuş bir bebek, etrafında/dünyasında olanlarla ilgili algısal-bilişsel bilgi akışına ve çevresinde konuşulan dile ilişkin bilgi akışına sahiptir. Çocuk, sözcük anlamlarını öğrenirken bu iki akışı bir şekilde eşleştirmektedir. İsimlerin gönderimde bulunduğu kavramların özellikle bebekler için erişilebilir olması, çocukların ilk edindikleri sözcüklerin isimler olduğunun kanıtı olarak yorumlanmaktadır; dolayısıyla isimler, eylemler veya ilgeçlerin gönderimde bulunduğu kavramlardan farklıdır ve kavramsal olarak onlardan daha basit oldukları düşünülmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışmada geçen yaş aralıklarındaki çocuklarla, seçilen 140 sözcük denenmiş, doğru adlandırma oranları bulunmuş, adlandırılmayan sözcükler hata analizleri ile açıklanmış ve 36 aydan 71 aya kadar olan çocukların sözcük adlandırmadaki gelişimleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bundan sonra aynı yaş aralıkların-

da yapılacak işitsel anlama veya adlandırma terapilerinde bu bulguların gözetilmesi dil terapistlerinin yararlanabileceği bir listenin oluşmasında rol oynayacaktır.

İleri çalışmalarda, okul çağı yaş grupları ile bu tür bir çalışma yapılabilir. Dil ve konuşma bozukluğu olan veya otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda sözcük gelişiminin genişliğine bakılabilir. Resimli adlandırma testinin gereksinimi bu çerçevede ele alınabilir. İlave olarak, çocuklarda sadece adlandırma becerisi değil, işitsel anlama da çalışılabilir.

Kaynakça

- Aksu-Koç, A., Küntay, A. C., Acarlar, F., Maviş, İ., Sofu, H., Topbaş, S., ve Turan, F. (2011). *Türkçede erken sözcük ve dilbilgisi gelişimini ölçme ve değerlendirme çalışması: Türkçe iletişim gelişimi envanterleri: TİGE-I ve TİGE-II*. TÜBİTAK 107KO58 Projesi Sonuç Raporu.
- Baykoç-Dönmez, N. ve Arı, M. (1992). 2-30 Aylık Türk çocuklarında dilin kazanılması. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (3), 115-161.
- Braginsky, M., Yurovsky, D., Marchman, V. A., and Frank, M. C. (2019). Consistency and variability in children's word learning across languages. *Open Mind: Discoveries in Cognitive Science*, 3, 52-67.
- Cangi, E., Selman, B., Işıldar, A. ve Yıldırım, G. (2018). Gecikmiş dil ve konuşma vakalarının ifade edici dil becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 3(2).
- Davidoff, J. and Masterson, J. (1996). The development of Picture naming: Differences between verbs and nouns. *Journal of Neurolinguistics*, 9(2), 69-83. doi.org/10.1016/0911-6044(96)00004-8.
- Dükar, B. N., ve Tunçer, A. M. (2021). Gecikmiş dil-konuşması bulunan çocukların alıcı ve ifade edici sözcük dağarcığının değerlendirilmesi. *Dil Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 261-283.
- Fenson, L. Dale, P. S., Reznick, J. S., Thal, D., Bates, E., Hartung, J. P., Pethick, S., and Reilly, J. (1994). *The MacArthur Communicative Development Inventories: user's guide and technical manual*. Singular Publishing Company.
- Gentner, D. (1982). Why nouns are learned before verbs: Linguistic relativity versus natural partitioning. *Center for the Study of Reading Technical*, 257.
- Gökçümen, G. ve Topbaş, S. (2014). *18-35 aylık çocukların erken sözcük dağarcığı gelişimlerinin Dil Gelişim Tarama (DİLTAR) ile değerlendirilmesi* [Yüksek

Lisans Dönem Projesi]. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Herschenson, J. (2007). *Language Development and age*. Cambridge University Press.
- Jersild, A. (1983). *Çocuk psikolojisi* (Çev. Gülseren Günçe). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.
- Kara, Ş. (2002). Anadil edinimi ve erken yaşta yabancı dil öğretimi. *M. Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (16), 101–118.
- Katz, J., Önen, F., Demir, N., Uzlukaya, A. ve Uludağ, PA. (1974). Peabody Resim-Kelime Testi. *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6(1-2):129-140.
- Kazak Berument S., ve Güven A. G. (2013). Türkçe İfade Edici ve Alıcı Dil (TİFAL-Dİ) Testi: I. Alıcı dil Kelime Alt Testi Standardizasyon ve Güvenilirlik Geçerlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 24(3), 192- 201.
- Küçük-Doğaroğlu, T. ve Acarlar, F. (2020). 4-6 yaş grubu çocuklar için sözcük derinliği testinin geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 210-221. doi: 10.16986/HUJE.2019049974.
- Masterson, J., Druks, J., and Gallienne, D. (2008). Object and action picture naming in three and five-year-old children. *Journal of Child Language*, 35, 373-402.
- Maviş, İ. (2000). Anlam gelişimi. S. Topbaş (Ed.), *Çocukta dil ve kavram gelişimi*. 3. Baskı. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Maviş, İ., and Demirdöğenler, S. (2016). Vocabulary and grammar acquisition in Turkish as assessed by the Turkish communicative development inventory. B. Haznedar ve F. N. Ketrez (Ed.), *The Acquisition of Turkish in Childhood* içinde (s 275-294). John Benjamins Publishing.
- McGregor, K.K., Freidman, R.M., Reilly, R.M., Newman, R.M. (2002). Semantic Representation and Naming in Young Children. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 45, 332-346.
- McLaughlin, S. (1998). *Introduction to language development*. Singular Publishing.
- McLaughlin, S. (2006). *Introduction to language development* (2nd Edition). Thomson Delmar Learning Publishing.
- Mayor, J., and Plunkett, K. (2014). Shared understanding and idiosyncratic expression in early vocabularies. *Developmental Science*, 17, 412–423.

- Nelson, K. (1973). Some evidence for the cognitive primacy of categorization and its functional basis, *Merrill-Palmer Quarterly*, 19, 21-39.
- Pence, K.L. and Justice, L. M. (2008). *Language development from theory to practice*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc. xviii, 404, CD.
- Rescorla, L., Jennifer, M. and Leher, S. (2000). "Vocabulary Growth in Late Talkers: Lexical Development from 2;0 to 3;0." *Journal of Child Language*, 27, no. 2:293-311, doi:10.1017/S030500090000413X.
- Rescorla, L. (1989). The Language Development Survey: a screening tool for delayed language in toddlers. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 54, 587-99.
- Selçuk, Z. (2001). *Gelişim ve öğrenme* (8. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Schelleter, C. (2005). *Lexical skills in English mono- lingual children: Differences between nouns and verbs* [Poster presented at the 10th International Congress for the Study of Child Language]. Berlin, Germany.
- Sheng,L and McGregor, K. K. (2010). Object and Action Naming in Children with Specific Language Impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, Vol. 53, 1704–1719 (December 2010), *American Speech-Language-Hearing Association*.
- Schneider, R., Yurovsky, D., vandFrank, M. C. (2015). Large-scale investigations of variability in children's first words. In Noelle D. C., et al. (Ed.), *Proceedings of the 37th Annual Meeting of the Cognitive Science Society*, Pasadena, California, July 22–25, p. 2110–2115. Austin, TX: *Cognitive Science Society*.
- Tardif, T., Fletcher, P., Liang, W., Zhang, Z., Kaciroti, N., and Marchman, V. A. (2008). Baby's first 10 words. *Developmental Psychology*, 44, 929–938.
- Topbaş, S., ve Güven, S. (2011). *Türkçe Erken Dil Gelişim Testi- TEDİL*. Test Batar- yası, Detay Yayıncılık.
- Wasik, B. A., ve Hindman, A. H. (2018). Why wait? The importance of wait time in developing young students' language and vocabulary. *The Reading Teacher*, 72(3), 369-378.

Ekler**EK 1***Araştırmada Resimleri Kullanılan TİGE-II Sözcükleri (n= 140)*

Aslan	İtfaiye	Çocuk bezi	Domates	Lamba	Gıdıklamak	Cami
At	Doktor	Toka	Köfte	Çekiç	Binmek	Orman
Baykuş	Gelin	Bot	Mandalina	Telefon	Acı	Piknik
Böcek	Tamirci	Göbek	Mısır	Tarak	Basmak	Pazar
Deve	Babaanne/ anneanne	Çene	Ketçap	Emzik	Atlamak	Maç
Domuz	Kadın	Yanak	Kurabiye	Acı	İtmek	Sinema
Fil	Kral	Burun	Peynir	Cüce	Yırtmak	Çiçek
Horoz	Abla	Saç	İspanak	Islak	Yedirmek	Kozalak
Kartal	Çocuk	Kirpik	Kayısı	Açık	Takmak	Kaydırak
Koyun	Palyaço	Tırnak	Poğaç	Dolu	(Suya) Girmek	Yaprak
Kurbağa	Boya	Kalorifer	Fasulye	Ters	Bitirmek	Yağmur
Papağan	Davul	Koltuk	Tost	Çirkin	(Para) Saymak	Çimen
Zürafa	Robot	Yatak	Börek	Mor	Küsmek	Elbise
Örümcek	Kukla	Duş	Üzüm	Ekşi	Kızmak	Kuaför
Timsah	Düdük	Sehpa	Simit	Kirli	Sarılmak	
Traktör	Çizme	Merdiven	Sakız	Yapışkan	Çekmek	
Motosiklet	Pijama	Lazımlık	Tabak	Yeni	Çizmek	
Uçak	Küpe	Armut	Çöp bidonu	Boyamak	Dökülmek	
Araba	Palto	Bal	Çatal	Yürümek	Yıkanmak	
Vapur	Bluz	Çay	Kumanda	Saklanmak	Saç kestirmek	
Otobüs	Tişört	Çorba	Süpürge	Isırmak	Oynamak	

EK 2

Katılımcı Yaş Gruplarındaki Çocukların Resimleri Adlandırma Yüzdeleri

	3 Yaş (n=14)	%		4 Yaş (n=34)	%		5 Yaş (n=20)	%
Fil	14	100,00	Uçak	34	100,00	Aslan	20	100,00
Uçak	14	100,00	Araba	34	100,00	Fil	20	100,00
Araba	14	100,00	Davul	34	100,00	Kurbağa	20	100,00
Otobüs	14	100,00	Burun	34	100,00	Zürafa	20	100,00
Davul	14	100,00	Saç	34	100,00	Motosiklet	20	100,00
Burun	14	100,00	Bal	34	100,00	Uçak	20	100,00
Saç	14	100,00	Çay	34	100,00	Araba	20	100,00
Koltuk	14	100,00	Domates	34	100,00	Gemi/Vapur	20	100,00
Çay	14	100,00	Çatal	34	100,00	Otobüs	20	100,00
Mısır	14	100,00	Telefon	34	100,00	Doktor	20	100,00
Peynir	14	100,00	Açık	34	100,00	Davul	20	100,00
Çatal	14	100,00	Bin	34	100,00	Çene	20	100,00
Kumanda	14	100,00	Çiçek	34	100,00	Burun	20	100,00
Telefon	14	100,00	At	33	97,06	Saç	20	100,00
Açık	14	100,00	Fil	33	97,06	Koltuk	20	100,00
Yürü	14	100,00	Kurbağa	33	97,06	Merdiven	20	100,00
Çiçek	14	100,00	Otobüs	33	97,06	Bal	20	100,00
Aslan	13	92,86	Doktor	33	97,06	Üzüm	20	100,00
Kurbağa	13	92,86	Mısır	33	97,06	Simit	20	100,00
Doktor	13	92,86	Üzüm	33	97,06	Tabak	20	100,00
Toka	13	92,86	Simit	33	97,06	Çöp	20	100,00
Bal	13	92,86	Tabak	33	97,06	Çatal	20	100,00
Çorba	13	92,86	Boya İsim	33	97,06	Kumanda	20	100,00
Domates	13	92,86	Orman	33	97,06	Telefon	20	100,00
Simit	13	92,86	Kaydırac	33	97,06	Acı (Sfat)	20	100,00
Tabak	13	92,86	Yağmur	33	97,06	Açık	20	100,00
Emzik	13	92,86	Gemi/Vapur	32	94,12	Boyamak	20	100,00
Dök	13	92,86	Boyamak	32	94,12	Yürü	20	100,00
Oyna	13	92,86	Toka	32	94,12	Oyna	20	100,00
Kaydırac	13	92,86	Yanak	32	94,12	Çiçek	20	100,00
At	12	85,71	Armut	32	94,12	Kaydırac	20	100,00
Palyaço	12	85,71	Kumanda	32	94,12	Yağmur	20	100,00
Armut	12	85,71	Tarak	32	94,12	İtfaiye	19	95,00
Boyamak	12	85,71	Yedir	32	94,12	Kral	19	95,00
Saklan	12	85,71	Sarı	32	94,12	Palyaço	19	95,00
Bin	12	85,71	Motosiklet	31	91,18	Yanak	19	95,00
Yırt	12	85,71	Tırnak	31	91,18	Yatak	19	95,00
Yedir	12	85,71	Koltuk	31	91,18	Çay	19	95,00
Tak	12	85,71	Merdiven	31	91,18	Köfte	19	95,00
Sarı	12	85,71	Çorba	31	91,18	Peynir	19	95,00
Çek	12	85,71	Peynir	31	91,18	Ters	19	95,00
Zürafa	11	78,57	Lamba/Işık	31	91,18	Atla	19	95,00
Traktör	11	78,57	Emzik	31	91,18	Yırt	19	95,00

Motosiklet	11	78,57	Tak	31	91,18	Yedir	19	95,00
Elbise	11	78,57	Oyna	31	91,18	Sarı	19	95,00
Yanak	11	78,57	Palyaço	30	88,24	Çek	19	95,00
Yatak	11	78,57	Yatak	30	88,24	Dök	19	95,00
Merdiven	11	78,57	Acı (Sıfat)	30	88,24	Cami	19	95,00
Köfte	11	78,57	Saklan	30	88,24	Orman	19	95,00
Üzüm	11	78,57	Aslan	29	85,29	Yaprak	19	95,00
Mor	11	78,57	Zürafa	29	85,29	Çimen	19	95,00
Yaprak	11	78,57	İtfaiye	29	85,29	At	18	90,00
Yağmur	11	78,57	Köfte	29	85,29	Baykuş	18	90,00
Boya (İsim)	10	71,43	Çöp	29	85,29	Traktör	18	90,00
Bez	10	71,43	Süpürge	29	85,29	Abla	18	90,00
Çene	10	71,43	Dolu	29	85,29	Boya İsim	18	90,00
Dolu	10	71,43	Yürü	29	85,29	Robot	18	90,00
İt	10	71,43	Yırt	29	85,29	Düdük	18	90,00
Küs	10	71,43	Dök	29	85,29	Tırnak	18	90,00
Çimen	10	71,43	Piknik	29	85,29	Armut	18	90,00
Horoz	9	64,29	Pazar	29	85,29	Çorba	18	90,00
Gemi/Vapur	9	64,29	Çene	28	82,35	Domates	18	90,00
İtfaiye	9	64,29	Ters	28	82,35	Mısır	18	90,00
Abla	9	64,29	Çek	28	82,35	Kurabiye	18	90,00
Kurabiye	9	64,29	Yaprak	28	82,35	Lamba/İşık	18	90,00
Tarak	9	64,29	Papağan	27	79,41	Tarak	18	90,00
Acı (Sıfat)	9	64,29	Timsah	27	79,41	Dolu	18	90,00
Gıdıklamak	9	64,29	Kurabiye	27	79,41	Mor	18	90,00
Pazar	9	64,29	Mor	27	79,41	Saklanmak	18	90,00
Baykuş	8	57,14	Gıdıkla	27	79,41	Takmak	18	90,00
Böcek	8	57,14	Baykuş	26	76,47	Pazar	18	90,00
Timsah	8	57,14	Horoz	26	76,47	Kozalak	18	90,00
Babanne/ Anneanne	8	57,14	Kırpık	26	76,47	Papağan	17	85,00
Tırnak	8	57,14	Yeni	26	76,47	Timsah	17	85,00
Sakız/Çiklet	8	57,14	İtmek	26	76,47	Kukla	17	85,00
Çöp	8	57,14	Küs	26	76,47	Bez	17	85,00
Lamba/İşık	8	57,14	Çimen	26	76,47	Mandalina	17	85,00
Ters	8	57,14	Gelin	25	73,53	Süpürge	17	85,00
Ekşi	8	57,14	Ekşi	25	73,53	Ekşi	17	85,00
Piknik	8	57,14	Bas	25	73,53	Binmek	17	85,00
Deve	7	50,00	Sinema	25	73,53	Acı	17	85,00
Papağan	7	50,00	Berber/ Kuaför	24	70,59	Basmak	17	85,00
Robot	7	50,00	Düdük	24	70,59	İt	17	85,00
Düdük	7	50,00	Küpe	24	70,59	Sinema	17	85,00
Küpe	7	50,00	Bez	24	70,59	Kartal	16	80,00
Süpürge	7	50,00	Tost	24	70,59	Örümcek	16	80,00
Acılamak	7	50,00	Kozalak	24	70,59	Gelin	16	80,00
Bas	7	50,00	Domuz	23	67,65	Ketçap	16	80,00
Atla	7	50,00	Babanne/ Anneanne	23	67,65	Çekiç	16	80,00
Berber/Kuaför	6	42,86	Robot	23	67,65	Emzik	16	80,00
Kral	6	42,86	Elbise	23	67,65	Yeni	16	80,00

Tipik Gelişim Gösteren 36-71 Ay Arasındaki Çocukların Adlandırdığı Sözcük Türlerinin Be...

Kirpik	6	42,86	Mandalina	23	67,65	Küs	16	80,00
Börek	6	42,86	Maç	23	67,65	Piknik	16	80,00
Maç	6	42,86	Örümcek	22	64,71	Deve	15	75,00
Domuz	5	35,71	Traktör	22	64,71	Domuz	15	75,00
Örümcek	5	35,71	Ketçap	22	64,71	Horoz	15	75,00
Gelin	5	35,71	Çekiç	22	64,71	Berber/ Kuafor	15	75,00
Pijama	5	35,71	Kartal	21	61,76	Toka	15	75,00
Mandalina	5	35,71	Kukla	21	61,76	Kirpik	15	75,00
Ketçap	5	35,71	Kirli	21	61,76	Kirli	15	75,00
Fasulye	5	35,71	Atla	21	61,76	Yapışkan	15	75,00
Islak	5	35,71	Cami	21	61,76	Gıdıkla	15	75,00
Çirkin	5	35,71	Böcek	20	58,82	Say	15	75,00
Cami	5	35,71	Abla	20	58,82	Böcek	14	70,00
Orman	5	35,71	Acı	20	58,82	Elbise	14	70,00
Koyun	4	28,57	Saç Kestirmek	20	58,82	Bot	14	70,00
Çocuk	4	28,57	Kalorifer	19	55,88	Tost	14	70,00
Bot	4	28,57	Deve	18	52,94	Sakız/Çiklet	14	70,00
Kalorifer	4	28,57	Tamirci	18	52,94	Çiz	14	70,00
Çekiç	4	28,57	Kıral	18	52,94	Maç	14	70,00
Cüce	4	28,57	Isır	18	52,94	Babaanne/ Anneanne	13	65,00
Kirli	4	28,57	Kayısı	16	47,06	Islak	13	65,00
Yeni	4	28,57	Islak	16	47,06	Fasulye	12	60,00
Gir	4	28,57	Yapışkan	16	47,06	Isır	12	60,00
Yıkan	4	28,57	Çiz	16	47,06	Küpe	11	55,00
Kartal	3	21,43	Tişört	15	44,12	Börek	11	55,00
Kukla	3	21,43	Fasulye	15	44,12	Koyun	10	50,00
Tişört	3	21,43	Börek	15	44,12	Tamirci	10	50,00
Kayısı	3	21,43	Sakız/Çiklet	14	41,18	Kalorifer	10	50,00
Poğaça	3	21,43	Cüce	14	41,18	Çocuk	9	45,00
Tost	3	21,43	Pijama	13	38,24	Tişört	9	45,00
Isır	3	21,43	Bot	12	35,29	Kayısı	9	45,00
Çiz	3	21,43	Poğaça	12	35,29	Poğaça	9	45,00
Saç Kestirmek	3	21,43	Koyun	11	32,35	Saç Kestirmek	9	45,00
Sinema	3	21,43	Yıkan	11	32,35	Pijama	7	35,00
Kozalak	3	21,43	Çocuk	10	29,41	Lazımlık/ Oturak	7	35,00
Karın	2	14,29	Say	10	29,41	Yıkan	7	35,00
Lazımlık/ Oturak	2	14,29	Karın	8	23,53	Sehpa	6	30,00
Yapışkan	2	14,29	Çirkin	8	23,53	Cüce	6	30,00
Tamirci	1	7,14	Ispanak	7	20,59	Çirkin	6	30,00
Bluz	1	7,14	Gir	6	17,65	Karın	5	25,00
Duş	1	7,14	Çizme	4	11,76	Çizme	4	20,00
Sehpa	1	7,14	Kadın	3	8,82	Gir	4	20,00
Ispanak	1	7,14	Bluz	3	8,82	Kadın	3	15,00
Say	1	7,14	Sehpa	3	8,82	Duş	3	15,00
Kadın	0	0,00	Lazımlık/ Oturak	2	5,88	Ispanak	2	10,00
Çizme	0	0,00	Palto	1	2,94	Palto	0	0,00
Palto	0	0,00	Duş	0	0,00	Bluz	0	0,00
Bitir	0	0,00	Bitir	0	0,00	Bitir	0	0,00